

«TASDIQLAYMAN»

Zoologiya, odam morfo-fiziologiyasi va
uni o'qitish metodikasi kafedrasiga
bosholig'i *U. Qudaybergenova* U. Qudaybergenova

Evolyutsion ta'lilot fanidan yakunlyk nazorat savol variantlari

1- VARIANT

1. Evolyutsiya fanining rivojlanishi va tarixi.
Tayanch so'zlar: ta'lim, sistema, tushuncha, filosofiya, Ch.Darvin, qonuniyat.
2. Du'nyag'a metofizikaliq, kreatsionistlik va transformistlik ko'z qaraslar qanday.
Tayanch so'zlar: jaratiwshiliq, a'himiyyet, a'piwayi, majbu'rlew, kerisinshe, bekkemlew.
3. Ta'biiy tanglaw teoriyasining tikarg'i fundamenti.
Tayanch so'zlar: na'sillik, biologiyaliq, gruppa, iyelew, jongishqa, o'simlik, sana, tosqinliq, ko'p tu'rlik.

2- VARIANT

1. Evolyutsiyaliq idiyalarding rivojlanish tarixi.
Tayanch so'zlar: organika, dunyo, xizmat, rivojlanish, odam, qo'liga o'rgatish, grek.
2. XVIII-XIX asrlarda evolitsion g'oyalarning rivojlanishi.
Tayanch so'zlar: hayvonlar, asosiy, o'simlik, K.Linney, katta, solishiirma, yashash sharoitlari.
3. CH.Darvingsha bo'lgan tabiat fanidagi yutuqlar va ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar.
Tayanch so'zlar: zot (paroda), tur, qishloq-xo'jalik, ichki, tabiat, organik olam, teoriya.

3- VARIANT

1. O'rta asrlarda O'rta Osiyodan va uyg'onish davrlarida tabiat haqidagi tushunchalarining rivojlanishi.
Tayanch so'zlar: g'arbiy europada, dunyo, yer, quyosh, hindiston, Abu Ali ibn Sino.
2. K.Lenney asarlari va organik olamning rivojlanishi.
Tayanch so'zlar: o'zgarishsiz, metod, filosofiya, rivojlanish, biologik, transformizm.
3. J.B.Lamarckning organik olam evolyutisiyasi bo'yicha ta'lomi.
Tayanch so'zlar: yaratuvchilik, ahamiyat, oddiy, majburlash, aksincha, mustahkamlash.

4-VARIANT

1. Evoliytsion ta'lilotni bekorlash davrlari.
Tayanch so'zlar: Darwin, Rossiya, Angliya, paydo bo'lish, biogenetik.
2. Ko'p hujayrali organizmlarning kelib chiqishi.
Tayanch so'zlar: blastomer, embrion, blastula, oddiy, hujayra.
3. Organ va organizm.
Tayanch so'zlar: biologik, biosfera, molekula, hujayra.

5- VARIANT

1. Sintetik evoliytsion teoriyaning shakllanishi.
Tayanch so'zlar: oraganik, struktura, sistematika, protsess, paleontologiya, forma.
2. Bir hujayrali organizmlarning kelib chiqishi.
Tayanch so'zlar: ko'payish, hayot faoliyati, formalar, yashil, ortiq, bakteriyalar.
3. Hayotning tuzilish darajalari va uning xarakteristikasi.
Tayanch so'zlar: irliyat, organizm, tur masshtabi, yer.

6- VARIANT

1. Evoliytsion ta'lilotning zamonaviy tahlili.
Tayanch so'zlar: antogenez, molekulyar, teoriya, struktura.
2. Yerda hayotning paydo bo'lishi.
Tayanch so'zlar: tabiat, harakat, materiya, F.Engels.
3. Hayotning kimyoviy, biokimyoviy va biologik evolyutsiyasi.
Tayanch so'zlar: organizm, belok, alyuminiy, hayot.

7- VARIANT

1. Sistematiq taksonlar va ekosistemaning tuzilishi.
Tayanch so'zlar: tabiiy sistema, belgililar, K.Linney, hayvonot.
2. Ontogenetik, populyatsion tur va ekosistematiq tuzilish.
Tayanch so'zlar: biologiya, ko'rinish, purin, pirimidin.
3. Hayotning paydo bo'lishi haqidagi boshqa g'oyalar.
Tayanch so'zlar: grek, filosofiya, doimiy, atom, quyi, moddalar.

8- VARIANT

1. Hayotning asoslari, nazariy biologik ahamiyati.
Tayanch so'zlar: obekt, o'z-aro, odam, urug', mexanizm.
2. Hayotning molekulyar genetik darajasi.
Tayanch so'zlar: funksiya, DNK, tuzilish, organizm, evolyutsiya.
3. Hayot paydo bo'lishida shart-sharoitlar va bosqichlar.
Tayanch so'zlar: oltingugurtli, tarkib, atmosfera, ishlar.

9- VARIANT

1. Hayot bosimi potensiali va biosferaning hayotiy birligi.
Tayanch so'zlar: biosfera, gidrosfera, chegara, anaerob.
2. Hayot paydo bo'lishi haqidagi asosiy qonuniyatlar.
Tayanch so'zlar: ta'sir, paydo, suv, organik moddalar.
3. Oqsilning paydo bo'lishi.
Tayanch so'zlar: atmosfera, organik, okean, fotokimyo.

10- VARIANT

1. Probiontlarning, o'simlik, hayvonlarning rivojlanishi.
Tayanch so'zlar: hayot, shart, keskin, materiya, jonsiz.
2. Populyatsiya evolyutsiyaning genetik va ekologik birligi.
Tayanch so'zlar: tarkibi, odat, sabab, turlar.
3. Yashash belgilarining paydo bo'lishida tanlashning roli.
Tayanch so'zlar: o'simlikda, hayotda, tabiat, deferentsiya.

11- VARIANT

1. Mikroevolyutsiya ta'lilotining paydo bo'lishi va tushunchasi.
Tayanch so'zlar: mikro, tashqari, tur, divergensiya, himoyalanish, o'rganish.
2. Ekogenetik tuzilish, areali, individlar soni, tarkibi, dinamikas va birligi.
Tayanch so'zlar: tashqari, tur, divergensiya, jonsiz, mikro.
3. Mutatsiya elementar evolyutsiyaning materiyali, tu'rleri.
Tayanch so'zlar: teoriya, muvofiq, tur paydo bo'lish, natija.

12- VARIANT

- Populyatsiyaning ekogenetik xarakteristikasi.
- Tayanch so'zlar: materiya, jonsiz, mikro, tashqari, tur.
- Fenotip va genotilik o'zgachaliklar.
- Tayanch so'zlar: rivojlanish, fenotip, populyatsiya, irlsiyat, sut.
- Evolutsiyaning harakatlantiruvchi, yo'naltiruvchi kuchlari va ko'payishi progressiyasi.
- Tayanch so'zlar: Individ, butun guruhlar, biotsenozi, abekt.

13- VARIANT

- Tabiyl tanlashda asosiy tsikllar, harakatlantiruvchi, dizruptiv va boshqa tabiiy tanlash tsikllari.
- Tayanch so'zlar: tanlash, klass, darvinizm, o'rganish, himoyalanish.
- Passiv himoyalanish turlari.
- Tayanch so'zlar: adaptatsiya, rang, faza, qurish, yer, rangsiz.
- Moslashuvchanlikning paydo bo'lishi va klassifikatsiyasi.
- Tayanch so'zlar: adaptatsiya, genotip, harakat, amfibiya.

14- VARIANT

- Moslanish va uning turlari.
- Tayanch so'zlar: yashash, nasl qoldirish, mimikriya, komponent.
- Stabillashtiruvchi tanlash.
- Tayanch so'zlar: populatsiya, hayot, forma, hudud.
- Marfofiziologik moslanish.
- Tayanch so'zlar: bioximiya, ferment, tur, sut emizuvchilar, sudralib yuruvchilar.

15- VARIANT

- Murakkab moslanuvchanlik.
- Tayanch so'zlar: mayda, hasharot, ferment, adaptatsiya.
- Himoya, ogohlantiruvchi ranglar va mimikriya.
- Tayanch so'zlar: demonstratsiya, hayvon, moddaga, o'xshash, soya.
- Jinsiy tanlash va individual tabiiy tanlashning roli.
- Tayanch so'zlar: ko'payish, dimorfizm, kuch, jins, kurash.

16- VARIANT

- Moslanishning xillari.
- Tayanch so'zlar: tabiat, ilonlar, tanlash, forma, absolyut, hasharot.
- Agam va partenogenetik organizmlarga tur ta'riflarini qo'llanish xususiyatlari.
- Tayanch so'zlar: ko'payish, aloqa, geotsenozi, agam formasida, klonal.
- Turning paydo bo'lish tsikllari.
- Tayanch so'zlar: kriyteriya, genetik, yarim tur, populyatsiya, morfologiya, yaqin tur orasida.

17- VARIANT

- Turning tarifi genetik va ekogeografik farqlanishi.
- Tayanch so'zlar: davr, morfologik, geografik, o'zgarish.
- Tur tushunchasining tarixiy kontseptual rivojlanishi.
- Tayanch so'zlar: antik, bosqich, real, morfologik, o'zgarish, yakuniy.
- Tur paydo bo'lishi mikroevolyutsiya natijasi ekanligi.
- Tayanch so'zlar: tur, o'chami, tarkibi, o'zgacha, egizaklar.

18- VARIANT

- Tur strukturasi va tarkibi.
- Tayanch so'zlar: populatsiya, morfologiya, biotip, yangi liniya, tur, ekotip.
- Turning bir butunligi va diskretligi.
- Tayanch so'zlar: yer, yuzasi, sifat, harakat, kislota, o'zgarish, rivojlanish.
- Turning tarifi morfologik, fiziologik va bioximik farqlanishi.
- Tayanch so'zlar: adabiyotlar, nomenklatura, tur.

19- VARIANT

- Allopatrik, simpatrik, poliploid, agam, klonal turlaming paydo bo'lishi.
- Tayanch so'zlar: divergensiya, ekologiya, yangi hayot, sharoitlar, atrof populatsiya, aloqa.
- Ontogenet evolyutsiyasi.
- Tayanch so'zlar: filogenezi, yakuniy, embrional, o'sish davri.
- Ontogenet, filogenezi asoslari.
- Tayanch so'zlar: geterexroniya, murtak, poligenezi, tsilogenezi, rivojlanish.

20 VARIANT

- Makroevolyutsiya muammolari.
- Tayanch so'zlar: konvergentsiya, gruppera, sistema, o'rganish, paleontologiya.
- Tur tuzilishi va tarkibi.
- Tayanch so'zlar: geografik, monotipik, ekotiplik, populatsiya, forma.
- Ontogenet evolyutsiyasi va ontogenet diffentsirovka.
- Tayanch so'zlar: guruh, ontogenezi, otryad, sudralib yuruvchilar.

21- VARIANT

- Turli organizmlarda ontogenezi tushunchasining xarakteristikasi.
- Tayanch so'zlar: funktsiya, protsess, shakllanish, forma, sut emizuvchilar.
- Embriogenezi davri amfibiyalarda qanday bo'ladi.
- Tayanch so'zlar: avlod, zarodish, antogenet, differensiya.
- Mikroevolyutsiya organik dunyoning turdan ustunligi.
- Tayanch so'zlar: parallelizm, tashqi o'xshashlik, o'zgarishlar, evolyutsion jarayonlar.

22- VARIANT

- Filogenetik guruhlar evolyutsiyasi.
- Tayanch so'zlar: bo'ri, ayiq, forma, mikroevolyutsiya, natija.
- Filogenezn tashkillashtirish adaptatsiyasi.
- Tayanch so'zlar: biologik, Ch.Darvin, morfologik, regress, bo'lismi.
- Odam evolyutsiyasining biologik da'lillari.
- Tayanch so'zlar: primatlar, o'zaro aloqa, natija, yashash muhiti.

23- VARIANT

- Filevolyutsiya protsessining tezligi.
- Tayanch so'zlar: divergent, muhit, suv o'ti, krokadil, Amerika.
- Odam evolyutsiyasining paleontologik dalillari.
- Tayanch so'zlar: oldin yashagan, primatlar, odamning kelib chiqishi.
- Filevolyutsiya guruhlarining yo'naliishlari, allogenez, arogenez, regres, kelib chiqishi.
- Tayanch so'zlar: vaqt, serobakteriya, odam, hayvon, guruh.

24- VARIANT

- Odamning hayvonot dunyosida tutqan o'mi.
- Tayanch so'zlar: odam, yo'l, belgi, odam sistemasi, otryad.
- Divergentsiya, parallilizm va konvergentsiya davrlari.
- Tayanch so'zlar: klass, guruh, belgi, rivojlanish, bir-biriga o'xshash.
- Evolyutsiya jarayoni tezligi va biologik sistemalar integratsiyasining kuchayishi.
- Tayanch so'zlar: tezlik, moslanish, katogenezi, oqibat, avlod turlari.